

Т. Мартинюк, д-р наук, проф. (*Сопотська вища школа, Сопот, Польща*)
Ю.А. Шевчук (*ХДУХТ, Харків*)

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик його фінансового стану, що базується на врахуванні позитивного або мінімізації негативного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства. Дослідження та аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, слід розпочати з визначення сутності поняття «фактор». В Академічному тлумачному словнику української мови, фактор – це «умова, рушійна сила будь-якого процесу, явища, чинник» [1]. Отже, факторами, що впливають у визначений проміжок часу на фінансову стійкість підприємства, є умови функціонування підприємства відповідно до адаптивності фінансової стратегії, за яких зберігається його платоспроможність, у тому числі й у майбутньому, та стійкий розвиток.

Проаналізувавши існуючі класифікації факторів [2-4], що впливають на фінансову стійкість підприємства, пропонуємо згрупувати всі фактори таким чином, як це показано у табл. 1.

Таблиця 1 – Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства

Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства		
Склад	Вплив	
	Позитивний	Негативний
1	2	3
1 Незалежні від діяльності підприємства (зовнішні або екзогенні)		
МАКРОЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ:		
▪ обсяг ВВП і національного доходу	зростання	зниження
▪ фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка	підйом	спад
▪ рівень інфляції	зростання	зменшення
▪ стабільність податкової системи	стабільність	нестабільність
▪ податковий тиск	збільшення	зменшення
▪ стабільність законодавства	стабільність	нестабільність
▪ рівень реальних доходів населення	збільшення	зниження
▪ рівень безробіття	зменшення	зростання
▪ обсяги інвестицій в економіку	збільшення	скорочення

1	2	3
▪ державне регулювання економіки	ефективне	неефективне
▪ стан грошово-фінансової та банківської систем	стабілізація	дестабілізація
▪ капіталізація	повернення капіталу з-за кордону	відтік капіталу за кордон
РИНКОВІ ФАКТОРИ:		
▪ розмір внутрішнього ринку	збільшення	зменшення
▪ монополізм на ринку	зменшення	посилення
▪ попит	підвищення	зниження
▪ пропозиція товарів-субститутів	скорочення	зростання
▪ активність фондового ринку	збільшення	зниження
▪ конкурентоспроможність на ринку	підвищення	зниження
▪ стан валютного ринку	стабільність	нестабільність
ІНШІ ФАКТОРИ:		
▪ політична стабільність	наявність	відсутність
▪ стихійні лиха та техногенні аварії	відсутність	наявність
▪ демографічна ситуація в суспільстві	позитивна	негативна
▪ працездатне населення	приток	відтік
2 Залежні від діяльності підприємства (внутрішні або ендогенні)		
ОПЕРАЦІЙНІ ФАКТОРИ:		
▪ структурі витрат на виробництво	позитивні	негативні
▪ рівень використання основних засобів	високий	низький
▪ асортимент продукції	диверсифікований	недостатньо диверсифікований
▪ собівартість продукції	зменшення	зростання
▪ амортизаційна політика	ефективна	недосконала
▪ маркетинг	ефективний	неефективний
▪ інноваційна діяльність	активізація	низький рівень
▪ модернізація виробництва	наявність	відсутність
▪ запровадження нових технологій та методів організації виробництва	наявність	відсутність
▪ збутова діяльність	збільшення	зменшення
ІНВЕСТИЦІЙНІ ФАКТОРИ:		
▪ портфель цінних паперів	ефективний	неефективний
▪ стан інвестиційних ресурсів	відсутність	значні
▪ заплановані обсяги прибутку за реалізованими проектами	досягнення	недосягнення
▪ інвестиційний менеджмент	ефективний	неефективний
ФІНАНСОВІ ФАКТОРИ:		
▪ необхідна кількість фінансових ресурсів	наявність	відсутність

1	2	3
▪ структура капіталу	раціональна	нераціональна
▪ фінансова стратегія	ефективна	неефективна
▪ дебіторська заборгованість	зменшення	зростання
▪ фінансовий менеджмент	ефективний	неефективний
▪ фінансовий потенціал	збільшення	скорочення
▪ фінансовий контролінг	наявність	відсутність
▪ боржники	відсутність	банкрутство боржників

Можна констатувати, що аналіз факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства, дає змогу визначити межі допустимого рівня ризику, пов'язаного із формуванням оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, задля стабільності розвитку підприємства.

Інформаційні джерела:

1. Академічний тлумачний словник української мови <http://sum.in.ua/s/faktor>

2. Мамонтова Н.А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості) : автореф. дис. к.е.н / Інститут економічного прогнозування НАН України. К.: Науковий світ, 2001. 17 с. 5.

3. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : ЦУЛ, 2009. 328 с.

4. Ліснічук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*, 2018. Вип. 18. С. 454-462. URL : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/63.pdf